

УДК 372:613

САНІТАРНИЙ РЕГЛАМЕНТ ДЛЯ ДОШКІЛЬНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ У КОНТЕКСТІ ПРОФІЛАКТИЧНОГО АСПЕКТУ ОРГАНІЗАЦІЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЦИХ ЗАКЛАДІВ

Ермілов В.С.

Миколаївський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти

Особливо важливим піклування про здоров'я дітей є у період негативної демографічної ситуації, яка спостерігається в останні десятиліття в Україні. Суттєво цю функцію виконує медико-профілактична робота. Її здійснення унормовується новим Санітарним регламентом для дошкільних навчальних закладів. Проаналізовано переваги та недоліки Регламенту в порівнянні з попередніми Державними санітарними нормами та правилами для цих закладів. Запропоновано продовжити дослідження результатів упровадження Регламенту в комплекс профілактичної роботи дошкільних закладів.

Ключові слова: дошкільний навчальний заклад, здоров'я дітей, санітарний регламент, санітарні норми та правила, медико-профілактична робота.

Постановка проблеми. Загальний рівень здоров'я дітей є показником соціально-економічного розвитку суспільства і держави. Від стану здоров'я дітей залежить формування трудового та інтелектуального потенціалу кожної країни.

Нещодавно науковці світу визначили найбільші загрози людству планетарного масштабу: війни, екологічні катаклізми, нерівномірність соціально-економічного розвитку країн, негативні демографічні зміни, вичерпання природних ресурсів, негативні наслідки науково-технічної революції, які глобально (особливо в Україні) негативно впливають на здоров'я людини і, перш за все, у дитячому віці. Тому світові міждержавні урядові та громадські організації в останні роки все більше наполегливо докладають зусилля для формування, збереження, зміцнення і відновлення здоров'я дітей. Так, пов'язані між собою здоров'я матері та дитини стали пріоритетними проблемами для світового товариства і на початку ХХІ ст. були включені Організацією Об'єднаних Націй у «Цілі розвитку тисячоліття» [1].

У нашій країні з 1990 р. процес депопуляції набув характеру демографічної кризи, яка супроводжується вираженими показниками зростання захворюваності дітей, поширеності хвороб та інвалідності серед них. Тому Україна, намагаючись утриматися у середовищі розвинутих країн, протягом усього періоду незалежності декларує визнання у своїй державній політиці пріоритету піклування про здоров'я дітей. За 25 років було розроблено і впроваджено досить багато державних програм, направлених на вирішення проблем у сфері забезпечення загальних прав дітей на життя та охорону їх здоров'я. Так, у 2007 р. відповідно до Європейської стратегії Всесвітньої організації охорони здоров'я за напрямком «Здоров'я та розвиток дітей та підлітків» Кабінет Міністрів України затвердив на 2008-2017 рр. Концепцію Державної програми «Здорова дитина». У відповідних вітчизняних документах провідне місце займають профілактичні заходи, зокрема, створення у дошкільних навчальних закладах умов, сприятливих для збереження і зміцнення здоров'я дітей раннього віку. Стаття 7 Закону України «Про дошкільну освіту» проголошує: «Завданням дошкільної

освіти є: збереження та зміцнення фізичного, психічного і духовного здоров'я дитини» [2]. Тому медико-профілактична складова діяльності дошкільних закладів є надзвичайно актуальною у наш час, що і підтверджується тенденцією до вдосконаленням прийнятих на державному рівні відповідних санітарно-гігієнічних норм і правил. Адже гігієнічні умови перебування дітей у дошкільному закладі «впливають не тільки на функціональний стан організму, а й визначають вектор його подальшого розвитку». Особливо актуальними проблемами гігієни дітей у сучасних умовах демографічної та соціально-економічної кризи є «удосконалення профілактичної направленості існуючої системи дошкільного виховання щодо забезпечення комфортних і найбільш ефективних умов для розвитку дитини та її підготовки до школи» [3, с. 54-55].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання медичного нагляду за станом здоров'я дітей дошкільного віку і встановлення санітарних вимог до умов перебування їх у відповідних закладах має достатньо довгу історію і його у ретроспективі вивчали дослідники Н. С. Полька із співавт. [4], В. С. Ермілов [5], Л. А. Стасюк [6]. Сучасні проблеми збереження здоров'я дітей на міжнародному та вітчизняному рівнях у різних аспектах розглядали вчені А. В. Коблянська і К. А. Складенко [7], Н. І. Мельник [8], А. А. Баранов із співавт. [9], Р. А. Моїсеєнко [10], Н. С. Полька і О. В. Бердник [11], О. О. Дудіна і А. В. Терещенко [12]. Заслужують на увагу праці, присвячені охороні, збереженню і зміцненню здоров'я дітей, формуванню здорової особистості в період дошкільного дитинства Т. Є. Бойченко [13], С. Замрозевич-Шадріної [14], В. П. Празднікової [15], О. М. Шовкопляс [16]. Зокрема, свій погляд на окремі питання профілактичної роботи (загартування, попередження захворювань зубів) у дитячих садках висловлюють Л. В. Лохвицька [17], Н. В. Левінець [18], Л. О. Вовченко [19]. Але чи не найголовніший аспект профілактичної роботи у дошкільних закладах – упровадження та організація дотримання національних санітарно-гігієнічних норм і правил у всій повноті їх дії у проаналізованих роботах виражений слабо і потребує додаткових досліджень.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Отже, доцільним є розгля-

нути питання розвитку профілактичної частини організації діяльності дошкільного навчального закладу в зв'язку із нещодавнім прийняттям на державному рівні комплексу санітарно-гігієнічних і протиепідемічних вимог у вигляді нового Санітарного регламенту в порівнянні з попередніми Державними санітарними нормами та правилами для дошкільних закладів.

Мета статті. Головною метою цієї роботи є дослідження особливостей Санітарного регламенту для дошкільних навчальних закладів у контексті профілактичного аспекту організації діяльності цих закладів.

Виклад основного матеріалу. Ряд вітчизняних авторів стверджують, що захворюваність дітей загалом в Україні, залишаючись на високих показниках, з їх віком дещо зменшується, а поширеність хвороб зростає, що, на їх думку, зумовлено поступовим збільшенням кількості різних хронічних хвороб. Це, у свою чергу, на фоні зменшення з віком дитини сили впливу на стан здоров'я медичних чинників «можна пояснити впливом несприятливих факторів навколишнього середовища» [12, с. 56]. Суттєвою частиною навколишнього середовища, де діти перебувають тривалий час, є дошкільні навчальні заклади.

За даними державної служби статистики, наведеними науковцями інституту громадського здоров'я ім. О. М. Марзєєва Національної академії медичних наук, в Україні дошкільні навчальні заклади у 2014 р. відвідувало близько 60% дітей дошкільного віку. Отже, велика кількість дітей не охоплена дошкільними закладами через їх переповненість, недостатню якість умов перебування у них або високу вартість обслуговування у приватних закладах [3, с. 55].

За даними департаменту освіти Миколаївської облдержадміністрації в області у 2016 році виховувались і навчалися у дошкільних навчальних закладах 42,4 тис. дітей у віці від 3 до 6(7) років. Усього в області функціонувало 568 дитячих дошкільних навчальних закладів (по Україні за даними державної служби статистики, станом на 1 січня 2016 року, мережа дошкільних навчальних закладів складала 14 813 закладів, черга до дитячих садків на початок 2016 року становила 90 тис. дітей). Із них 394 заклади області (69,4% від загальної кількості), в яких виховувалося 12,7 тис. дітей (29,9%), знаходилися в сільській місцевості. В області 42 дитячі садки функціонували у складі навчально-виховних комплексів «дошкільний навчальний заклад – загальноосвітній навчальний заклад» (87 груп; 1,8 тис. дітей) [20].

Проте в області залишається серйозною проблемою перевантаження дитячих садків, особливо у містах, де на 100 нормативних місцях виховувалося 140 дітей (у середньому по області – 117). Найбільше перевантаження спостерігалось у дитячих садках м. Вознесенська – на 100 місць виховувалося 149 дітей, м. Миколаєва – 147, м. Очакова – 136, м. Южноукраїнська – 129, смт Доманівки – 135 дітей.

У той же час, у Миколаївській області, залишається високою захворюваність дітей. Так, рівень захворюваності дітей (віком 0-14 років) всіма хворобами на 1000 чол. за 2016 рік склав 1372,27 (за 2015 рік – 1301,23). Найбільшу пи-

тому вагу серед усіх класів хвороб складали хвороби органів дихання – 66,71%, тоді як інші класи хвороб не досягали й 10% (на другому місці знаходилися хвороби шкіри та підшкірної клітковини – 6,12%, на третьому – інфекційні та паразитарні хвороби – 6,09%). Травми, отруєння і наслідки нещасних випадків серед дітей вказаного віку складали 3,13%, а питома вага решти 14 облікових класів хвороб знаходилася в діапазоні 3,08% – 0,07% [21]. При цьому, поширеність хвороб у дітей взагалі зростає, що, вірогідно, зумовлено збільшенням серед них із віком різних хронічних хвороб.

Загалом по області налічується майже 4,3 тис. дітей дошкільного віку хронічно хворих і тих, які потребують корекції фізичного та(або) розумового розвитку. А 10% дітей від кількості тих, які відвідували дитячі садки, за даними обласного департаменту освіти, у закладах освіти одночасно зі здобуттям дошкільної освіти отримували комплекс лікувально-реабілітаційних послуг.

Для здоров'я дітей велике значення має гігієнічна направленість організації діяльності системи дошкільної освіти. За даними вже згаданого інституту громадського здоров'я у розвинутих країнах у системі дошкільного навчання і виховання спостерігаються наступні позитивні тенденції, в яких проявляються гігієнічні аспекти [3, с. 57]:

- прагнення досягти повної відповідності гігієнічних вимог щодо рівня рухової активності, харчування, умов життєдіяльності та навчання на всіх щаблях системи дошкільної освіти та для всіх соціальних категорій населення з особливою увагою до дітей із незаможних або соціально неблагополучних сімей;

- постійне підвищення кваліфікації та покращення умов праці працівників дошкільних закладів;

- обов'язкова тісна співпраця працівників із батьками, підвищення їхньої педагогічної та гігієнічної компетентності з питань здорового способу життя;

- постійний моніторинг стану рухової активності та харчування дітей, а також умов життєдіяльності у дошкільних закладах;

- удосконалення державної політики у галузі дошкільної освіти та виховання шляхом координації роботи міністерств, відомств і місцевого самоуправління.

Найкращі позиції серед країн, де дошкільна освіта та виховання є пріоритетом державної політики, мають Фінляндія, Бельгія, Швеція, Франція, Великобританія, Польща, Угорщина.

В Україні протягом тривалого історичного періоду були розроблені та постійно вдосконалюються гігієнічні норми та правила влаштування і організації діяльності дошкільних закладів для створення ефективних умов розвитку дитини та підготовки її до школи. Вітчизняна система діяльності дошкільних закладів, що існує із середини XIX ст., мала декілька поколінь нормативних санітарно-гігієнічних документів, які розроблялися спочатку на місцевому, а потім на державному рівні. Виконання цих документів є запорукою правильного фізіологічного розвитку дитячого організму. Тому сучасний дошкільний навчальний заклад, згідно статті 11 Закону України «Про дошкільну освіту» відносно охоро-

ни здоров'я дітей, створює «умови для фізичного розвитку та зміцнення здоров'я відповідно до санітарно-гігієнічних вимог та забезпечує їх дотримання; формує у дітей гігієнічні навички та основи здорового способу життя; сприяє збереженню та зміцненню здоров'я» [2].

До недавнього часу діяли Державні санітарні норми та правила «Влаштування, обладнання, утримання дошкільних навчальних закладів та організації життєдіяльності дітей», затверджені наказом Міністерства охорони здоров'я України від 1 серпня 2013 року, які багато в чому дублювали застарілі радянські «Санитарные правила устройства и содержания детских дошкольных учреждений (детские ясли, детские сады, детские ясли-сады) СанПин 3231-85» (діяли з 1985 року). Але вже перші роки дії в Україні національних Державних санітарних норм та правил «Влаштування, обладнання, утримання дошкільних навчальних закладів та організації життєдіяльності дітей» показали, що вони, в основному, не відповідали сучасним вітчизняним і світовим гігієнічним вимогам до дошкільних навчальних закладів, багато в чому повторювали радянські правила і були занадто деталізовані та формалізовані, що проявлялося у великому їх обсязі: мали 241 пункт (чимало з них складалося з декількох або, навіть, багатьох абзаців; посилялися на багато інших нормативних документів, які також потрібно було виконувати), розподілені на 16 розділів, їх доповнювали аж 20 додатків. І тоді, згідно до завдань Національної ради реформ Міністерству охорони здоров'я та Міністерству освіти і науки України, восени 2015 року, для розроблення нового документа була створена міжвідомча робоча група, в якій взяли участь фахівці Міністерства охорони здоров'я у співпраці із науковцями, експерти медичного та педагогічного профілю, представники громадських організацій. У результаті був розроблений новий «Санітарний регламент для дошкільних навчальних закладів», затверджений наказом Міністерства охорони здоров'я від 24 березня 2016 р. № 234, зареєстрований у Міністерстві юстиції 14 квітня 2016 р. за № 563/28693 [22]. У дію він вступив 24 травня 2016 року.

Укажемо найбільше суттєві положення Санітарного регламенту, які й формують, в основному, профілактичний аспект організації діяльності дошкільних навчальних закладів.

Новий Санітарний регламент має багато особливостей, які відрізняють його від попередніх Державних санітарних норм і правил 2013 року. Обсяг Санітарного регламенту в два рази менший: він має всього 122 пункти, розподілені на 14 розділів і тільки 4 додатки (серед них найбільше значення, мабуть, має вперше наведений перелік отруйних рослин, а також дерев і кущів із колючками, які не повинні бути на території дитячого закладу). Зміст Регламенту більш повно адаптований до сучасних реалій.

Так, уже в Загальних положеннях (перший розділ) Регламент визначає санітарно-епідеміологічні вимоги до дошкільних навчальних закладів усіх форм власності, створених, у тому числі, у житлових та нежитлових приміщеннях (це є суттєва новація). При цьому використання території, будівель, приміщень, споруд, облад-

нання дошкільних навчальних закладів іншими юридичними та фізичними особами з метою, що не пов'язана із навчально-виховним процесом та життєдіяльністю дітей, забороняється. Важливо, що з метою створення умов для впровадження інклюзивної форми освіти, будинки та споруди дошкільних навчальних закладів або будинки і споруди, у яких вони розміщені, повинні відповідати державним будівельним нормам, встановленим для спортивних і фізкультурно-оздоровчих споруд та навчальних закладів, а також будинків і споруд для маломобільних груп населення. Безумовно власник (засновник) і керівник дошкільного навчального закладу є відповідальними за дотримання у ньому вимог Санітарного регламенту в повному обсязі.

У Регламенті викладені важливі дії, які потрібно здійснювати самим дошкільним закладом при проведенні прибирання своєї території в усі пори року. Особливістю Санітарного регламенту є те, що у разі відсутності у дитячому закладі власної пральні, обов'язкове прання білизни закладу може здійснюватись іншими пральнями, за винятком пралень, що обслуговують інфекційні заклади (відділення) охорони здоров'я, об'єкти хімічної та іншої небезпечної промисловості.

Новація Санітарного регламенту виявляється ще і в тому, що встановлення у дошкільному навчальному закладі нових систем (кондиціонерів), що впливають на мікроклімат приміщення, повинно здійснюватися з письмової згоди батьків (опікунів) та має бути забезпечено відповідним і своєчасним сервісним обслуговуванням та заміною витратних матеріалів. У разі підвищення захворюваності дітей, спричинених функціонуванням таких систем, експлуатація зазначених систем забороняється.

У новому Регламенті в самостійний розділ виділені санітарно-гігієнічні вимоги до утримання басейнів (у разі їх наявності у дошкільних навчальних закладах).

Більш детально та сучасно, у порівнянні із попередніми Державними нормами та правилами, у Санітарному регламенті викладені вимоги до організації харчування дітей (із посиланням на інші нормативні документи, що мають зміни та доповнення останніх років). Тут наголошується, що власники та керівники дошкільних закладів є відповідальними за організацію харчування дітей у цих закладах, відповідно до Порядку організації харчування дітей у навчальних та оздоровчих закладах, затвердженого наказом Міністерства охорони здоров'я України, Міністерства освіти і науки України від 1 червня 2005 р. Відповідальність за безпеку і якість продуктів харчування та продовольчої сировини, готової продукції покладається на постачальника, організацію (підприємство), що забезпечують харчування дітей, або керівника дошкільного закладу, якщо працівники харчоблоку входять до штатного розпису цього закладу, відповідно до Закону України «Про якість та безпеку харчових продуктів та продовольчої сировини».

Саме харчування дітей повинно здійснюватися відповідно до Норм харчування у навчальних та дитячих закладах оздоровлення та відпочинку, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 22 листопада 2004 р. Відповідаль-

ними за виконання норм харчування є власники та керівники дошкільного закладу. З метою ж підвищення якості та ефективності організації харчування у дошкільних навчальних закладах власники та керівники цих закладів повинні забезпечити виконання Інструкції з організації харчування дітей у дошкільних навчальних закладах, затвердженої спільним наказом Міністерства освіти і науки України та Міністерства охорони здоров'я України від 17 квітня 2006 р.

Важливо знати, що виробники, постачальники продуктів харчування відповідають за якість і безпечність продуктів і сировини, яку постачають у дошкільні навчальні заклади, а власники та керівники закладу мають зобов'язання перед батьками (опікунами) дітей про те, що будь-яка їжа, яка запропонована дітям, є безпечною, корисною та приготовленою у закладі з дотриманням вимог чинного законодавства. Медичний персонал дошкільного навчального закладу одночасно із керівництвом закладу повинні здійснювати постійний контроль за організацією харчування, у тому числі, за умовами і термінами зберігання продуктів харчування та їх реалізації, технологією приготування страв, дотриманням норм харчування тощо.

Слід підкреслити суттєву особливість Санітарного регламенту в цьому важливому розділі, яка допускає за відсутності харчоблоку в дошкільному навчальному закладі постачання готової продукції операторами ринку харчових продуктів за умови впровадження постійно діючих процедур, заснованих на принципах системи аналізу небезпечних факторів та контролю у критичних точках (НАССР), та дотримання вимог Закону України «Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів».

У новому Регламенті останні розділи стосовно вимог до особистої гігієни персоналу та медичного обслуговування і оцінки стану здоров'я дітей в основних своїх положеннях (як надзвичайно важливі) повторюють вимоги попередніх санітарних правил.

Важливе також регламентування вимог до розпорядку дня і навчання, організації життєдіяльності та рухової активності дітей у дошкільному закладі.

Так, ранкове приймання дитини до дошкільного навчального закладу щодня повинен проводити вихователь групи. Здійснюється обов'язкове опитування батьків або осіб, які їх замінюють, стосовно стану здоров'я дитини та візуально визначається стан здоров'я (шкірні покриви, нежить тощо), за потреби проводиться термометрія та огляд зіва. Діти з ознаками інфекційного захворювання до дошкільного навчального закладу не приймаються. Після перенесеного інфекційного захворювання приймання дітей до дошкільного навчального закладу дозволяється за наявності медичної довідки закладу охорони здоров'я, в якому дитина перебувала під медичним наглядом. Новою особливістю Санітарного регламенту є дозвіл приймати дітей після тимчасової відсутності у дошкільному навчальному закладі з інших причин без медичних довідок за умови відсутності явних ознак захворювання. Видалені вимоги щоденної термометрії та категорична заборона занять із використанням технічних засо-

бів навчання з дітьми молодшого та середнього дошкільного віку.

Працівники дошкільних навчальних закладів зобов'язані вести спостереження за станом здоров'я дітей, а в разі виявлення ознак інфекційної хвороби – повідомляти медичного працівника. Щодня у дітей раннього віку повинен контролюватися характер випорожнень, у випадку діареї невідкладно інформуються медичний персонал дошкільного закладу та батьки дитини.

Регламентуються (залежно від віку дитини) розпорядок дня, тривалість сну і навчальне навантаження, де особлива увага звертається на використання комп'ютерів, електронних технічних засобів навчання, перегляд телевізійних передач, відеофільмів. Категорично не дозволяється вимагати від дітей виконання домашніх завдань.

Важливі санітарно-гігієнічні вимоги до організації фізичного виховання та особистої гігієни дітей у Санітарному регламенті повторюють зміст аналогічних розділів попередніх санітарних норм і правил.

До наведених уже переваг нового Санітарного регламенту перед попередніми Державними санітарними нормами та правилами можна додати що у Регламенті: відсутні жорсткі вимоги до місткості дошкільних закладів і наповненості груп у них, радіусу доступності; немає дрібної регламентації, наприклад, висоти різних огорож на території, бортиків пісочниці або діаметру стійок огороження ліжок, дитячого манежу тощо; видалені категоричні вимоги до одягу дітей та підбору для них меблів; усунута заборона на використання двоярусних ліжок; виключена регламентація щодо проведення гуртків і секцій та деякі інші вимоги.

При цьому в Регламенті чітко визначені вимоги до чистоти, організації температурного режиму, освітлення, утримання басейнів у закладі, організації харчування, медичного обслуговування, піклування про стан здоров'я, розпорядок дня, фізичне виховання та особисту гігієну дітей.

У той же час, новий Санітарний регламент, на нашу думку, не позбавлений і ряду недоліків. Так, на відміну від попередніх Державних санітарних норм та правил, у ньому відсутні такі важливі вимоги, як, наприклад, вимога до власників і керівників дошкільних закладів відповідно до діючих нормативно-правових актів розробляти щорічні плани з проведення оздоровчих заходів і погоджувати їх із територіальними медичними органами; не унормовуються площі земельної ділянки та озеленення території, залежно від типу дошкільного навчального закладу та його місткості, площі приміщень групових осередків закладів; виключені актуальні вимоги до розміщення станцій мобільного зв'язку та їх антен відносно дошкільних закладів; відсутній перелік обов'язкових медичних приміщень; зникли вимоги проходження працівниками дошкільного закладу курсу гігієнічного навчання та розподілу дітей на групи здоров'я за визначеним станом їх здоров'я; мінімальна кількість фізкультурних занять для дошкільників зменшена з 3-х до 2-х на тиждень. Скорочений загальний обсяг Санітарного регламенту переобтяжений численними посиланнями на багато інших нормативно-директивних документів, що вимагає від адміністрації їх мати,

знати та дотримуватись. А це дещо нівелює осучаснений та полегшений зміст нового Регламенту.

Висновки та пропозиції. Висока загальна захворюваність дітей і перевантаження дошкільних навчальних закладів робить надзвичайно актуальним створення у них належних умов перебування дітей. Це досягається шляхом забезпечення профілактичної складової в організації діяльності дошкільного закладу. Провідне місце у профілактичному аспекті займають установлені на державному рівні санітарно-гігієнічні вимоги до влаштування та утримання дошкільних навчальних закладів і організації життєдіяльності дітей у них. Таке завдання виконує затверджений наказом Міністерства охорони здоров'я України у 2016 році «Санітарний регламент для дошкільних навчальних закладів». Він прийнятий на заміну застарілим і багато в чому повторюючим радянські вимоги першим національним Державним санітарним нормам та правилам «Влаштування, обладнання, утримання дошкільних навчальних закладів та організації життєдіяльності дітей», затвердженим наказом Міністерства охорони здоров'я України у 2013 році.

Новий Санітарний регламент має ряд суттєвих переваг перед попередніми Державними санітарними нормами та правилами. Він дає змогу спростити створення нових дошкільних закладів та осучаснити організацію профілактичної роботи функціонуючих закладів, мінімізувати дублювання санітарно-гігієнічних і протиепідемічних вимог з іншими діючими нормативно-директивними до-

кументами, усувати певні корупційні ризики через неможливість або недоцільність виконання низки попередніх нераціональних норм. У новому Регламенті зроблено акцент на захисті та безпеці перебування дитини у закладі, піклуванні про її здоров'я. Він надає власнику і адміністрації більше можливостей в організації раціональної діяльності дошкільного закладу. Все це, на думку фахівців, сприятиме розширенню мережі дошкільних закладів, зменшенню їх переповненості, покращенню умов перебування в них дітей.

У той же час, новий Регламент не є абсолютно досконалим і, на нашу думку, не уник, на жаль, певних недоліків, які дещо нівелюють його позитиви. Зокрема, новий Санітарний регламент невиправдано позбавлений декількох важливих та актуальних вимог попередніх державних санітарних норм та правил. А послаблення нормативних вимог і державного санітарного нагляду (через ліквідацію у країні Державної санітарної служби) потребує посилення постійного відомчого та громадського контролю за профілактичним аспектом діяльності дошкільних навчальних закладів усіх форм власності. Оптимальним було б ще й залучення до цього на договірних засадах санітарного аудиту, який, поки що, знаходиться у стадії формування, тому малодоступний.

Виходячи з наведеного, вважаємо за доцільне запропонувати продовжити дослідження результатів практичного впровадження Санітарного регламенту в комплекс профілактичної роботи дошкільних навчальних закладів.

Список літератури:

1. Декларация тысячелетия Организации Объединенных Наций, утверждена резолюцией 55/2 Генеральной ассамблеи от 8 сентября 2000 года / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.un.org/ru/documents/decl_conv/declarations/summitdecl.shtml
2. Закон України «Про дошкільну освіту» / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2628-14>
3. Єлізарова О. Т. Гігієнічні аспекти організації систем дошкільної освіти у зарубіжних країнах / О. Т. Єлізарова, О. О. Філоненко, С. В. Гозак // *Environment & Health*. – 2016. – № 2. – С. 54-58.
4. Полька Н. С. Гігієна дітей і підлітків в Україні: історія і сьогодення / Н. С. Полька, Н. Я. Яцковська, Г. М. Єременко // *Медико-екологічні проблеми збереження здоров'я дітей в Україні: зб. тез доп. наук.-практ. конф.* – К., 2009. – С. 11-18.
5. Єрмілов В. С. Земська медична опіка дітей в Херсонській губернії / В. С. Єрмілов // *Вісник Черкаського університету*. – Серія історичні науки, № 22(355). 2015. – Черкаси: Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького, 2015. – С. 101-107.
6. Стасюк Л. А. Передумови становлення гігієни дітей та підлітків як галузі медичної науки та практики в Україні / Л. А. Стасюк // *Довкілля та здоров'я*. – 2016. – № 3. – С. – 50-55.
7. Коблянська А. В. Сучасні вимоги до державної політики у сфері довілля та здоров'я дітей: досвід та рекомендації Всесвітньої організації охорони здоров'я / А. В. Коблянська, К. А. Складенко // *Довкілля та здоров'я*. – 2016. – № 1. – С. 68-72.
8. Мельник Н. І. Історичні передумови запровадження «Європейського підходу в дошкільній освіті»: значення та перспективи для вітчизняного освітнього простору / Н. І. Мельник // *Молодий вчений*. – 2017. – № 2. – С. 510-514.
9. Баранов А. А. Физическое развитие детей и подростков на рубеже тысячелетий / А. А. Баранов, В. Р. Кучма, Н. А. Скоблина. – М.: Издатель Научный центр здоровья детей РАМН, 2008. – 216 с.
10. Моисеенко Р. А. Государственная политика Украины относительно охраны здоровья матери и ребенка / Р. А. Моисеенко // *Современная педиатрия*. – 2004. – № 2. – С. 12-18.
11. Полька Н. С. Сучасні підходи до оцінки стану здоров'я в гігієні дитинства (огляд літератури та власних досліджень) / Н. С. Полька, О. В. Бердник // *Журнал Національної академії медичних наук України*. – 2013. – Т. 19 (№ 2). – С. 223-235.
12. Дудіна О. О. Ситуаційний аналіз стану здоров'я дитячого населення / О. О. Дудіна, А. В. Терещенко // *Вісник соціальної гігієни та організації охорони здоров'я України*. – 2014. – № 2. – С. 49-57.
13. Бойченко Т. Є. Здоров'язберігаюча компетентність як ключова в освіті України / Т. Є. Бойченко // *Основи здоров'я та фізична культура*. – 2008. – № 11-12. – С. 6-7.
14. Замрозевич-Шадріна С. Проблеми збереження та зміцнення здоров'я дітей дошкільного віку / Світлана Замрозевич-Шадріна // *Обрії*. – 2014. – № 2. – С. 12-14.
15. Праздникова В. П. Закаливание детей дошкольного возраста / В. П. Праздникова. – М., 1988. – 84 с.
16. Шовкопляс О. М. Управління оздоровчою роботою в дошкільному закладі як чинник сталого розвитку суспільства / О. М. Шовкопляс // *Молодий вчений*. – 2017. – № 2. – С. 568-573.

17. Лохвицька Л. В. Співпраця дошкільного навчального закладу з родинами вихованців / Л. В. Лохвицька // Педагогічний вісник. – 2007. – № 4. – С. 25-27.
18. Левінець Н. В. Забезпечення ефективності загартовування в ДНЗ як основи залучення дітей до здорового способу життя / Н. В. Левінець // Молодий вчений. – 2016. – № 9. – С. 102-106.
19. Вовченко Л. О. Проведення санітарно-просвітницької роботи в дитячих дошкільних та шкільних закладах / Л. О. Вовченко // Профілактика та дитяча стоматологія. – 2014. – № 1. – С. 18-20.
20. Про підсумки роботи органів Управління освітою та навчальних закладів щодо забезпечення розвитку освіти в Миколаївській області за 2015/16 навчальний рік та завдання на 2016/17 навчальний рік / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://oblosvita.mk.ua/index.php/home-main?start=270>
21. Деякі статистичні показники за 2016 рік / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://oblzdrav.mk.gov.ua/index.php/medicina-statistika>
22. Про затвердження Санітарного регламенту для дошкільних навчальних закладів, МОЗ України / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0563-16>

Ермилов В.С.

Николаевский областной институт последипломного педагогического образования

САНИТАРНЫЙ РЕГЛАМЕНТ ДЛЯ ДОШКОЛЬНЫХ УЧЕБНЫХ ЗАВЕДЕНИЙ В КОНТЕКСТЕ ПРОФИЛАКТИЧЕСКОГО АСПЕКТА ОРГАНИЗАЦИИ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ЭТИХ ЗАВЕДЕНИЙ

Аннотация

Особенно важной забота о здоровье детей является в период негативной демографической ситуации, которая наблюдается в последние десятилетия в Украине. Существенно эту функцию выполняет медико-профилактическая работа. Ее осуществление нормируется новым Санитарным регламентом для дошкольных учебных заведений. Проанализированы преимущества и недостатки Регламента по сравнению с предыдущими Государственными санитарными нормами и правилами для этих заведений. Предложено продолжить исследование результатов внедрения Регламента в комплекс профилактической работы дошкольных учреждений.

Ключевые слова: дошкольное учебное заведение, здоровье детей, санитарный регламент, санитарные нормы и правила, медико-профилактическая работа.

Yermilov V.S.

Mykolayiv Regional Institute of Postgraduate Education

SANITARY REGULATION IS FOR PRESCHOOL EDUCATIONAL ESTABLISHMENTS IN CONTEXT OF PROPHYLACTIC ASPECT OF ORGANIZATION OF ACTIVITY OF THESE ESTABLISHMENTS

Summary

Especially important an anxiety about the health of children is in a period a negative demographic situation which is observed in the last decades in Ukraine. Substantially this function is executed by mediko-profilaktichna work. Its realization is rationed new Sanitary regulation for preschool educational establishments. Advantages and lacks of Regulation are analysed as compared to the previous State sanitary norms and rules for these establishments. It is suggested to continue research of results of introduction of Regulation in the complex of prophylactic work of preschool establishments.

Keywords: preschool educational establishment, health of children, sanitary regulation, sanitary norms, and rule, mediko-profilaktichna work.